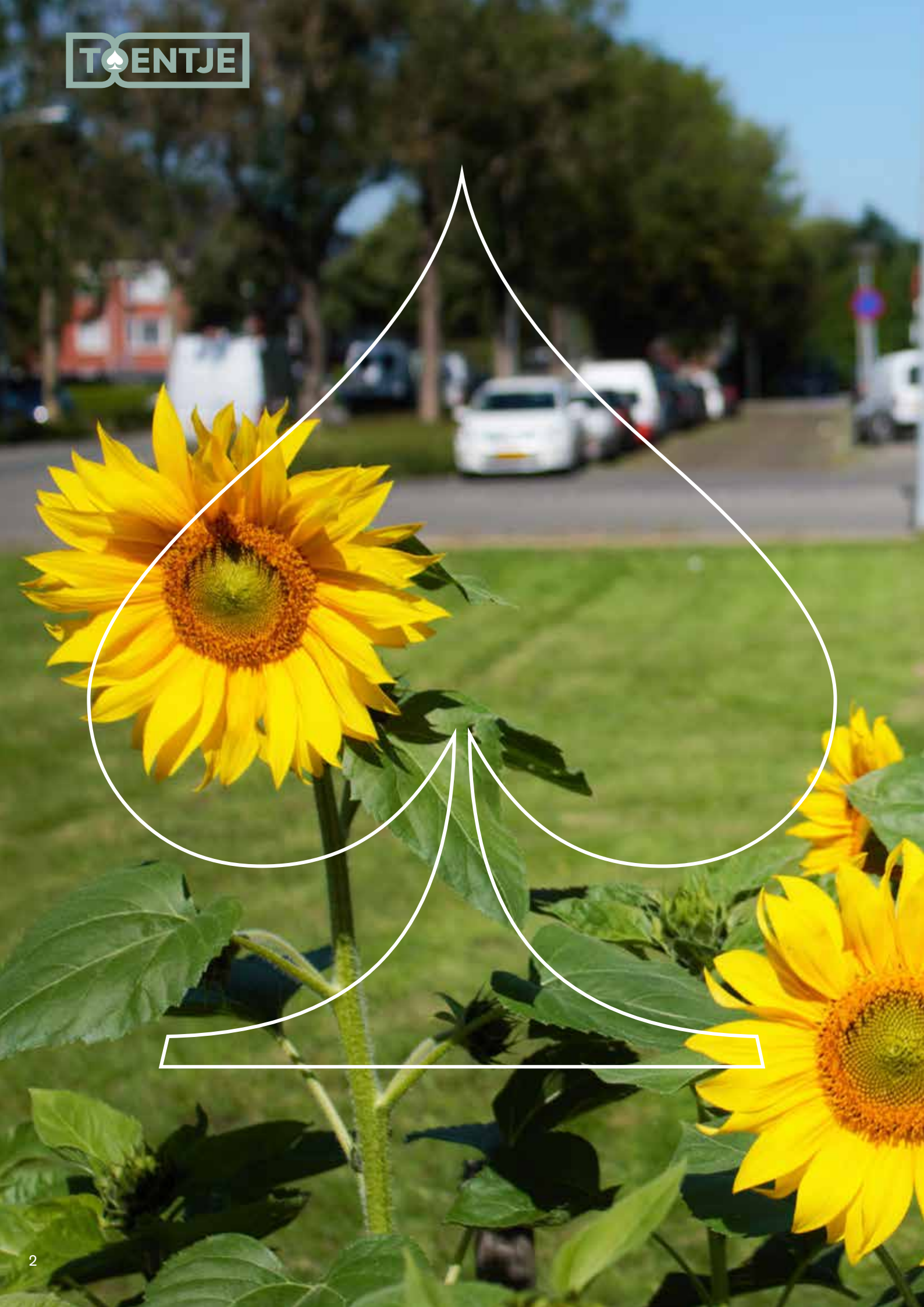
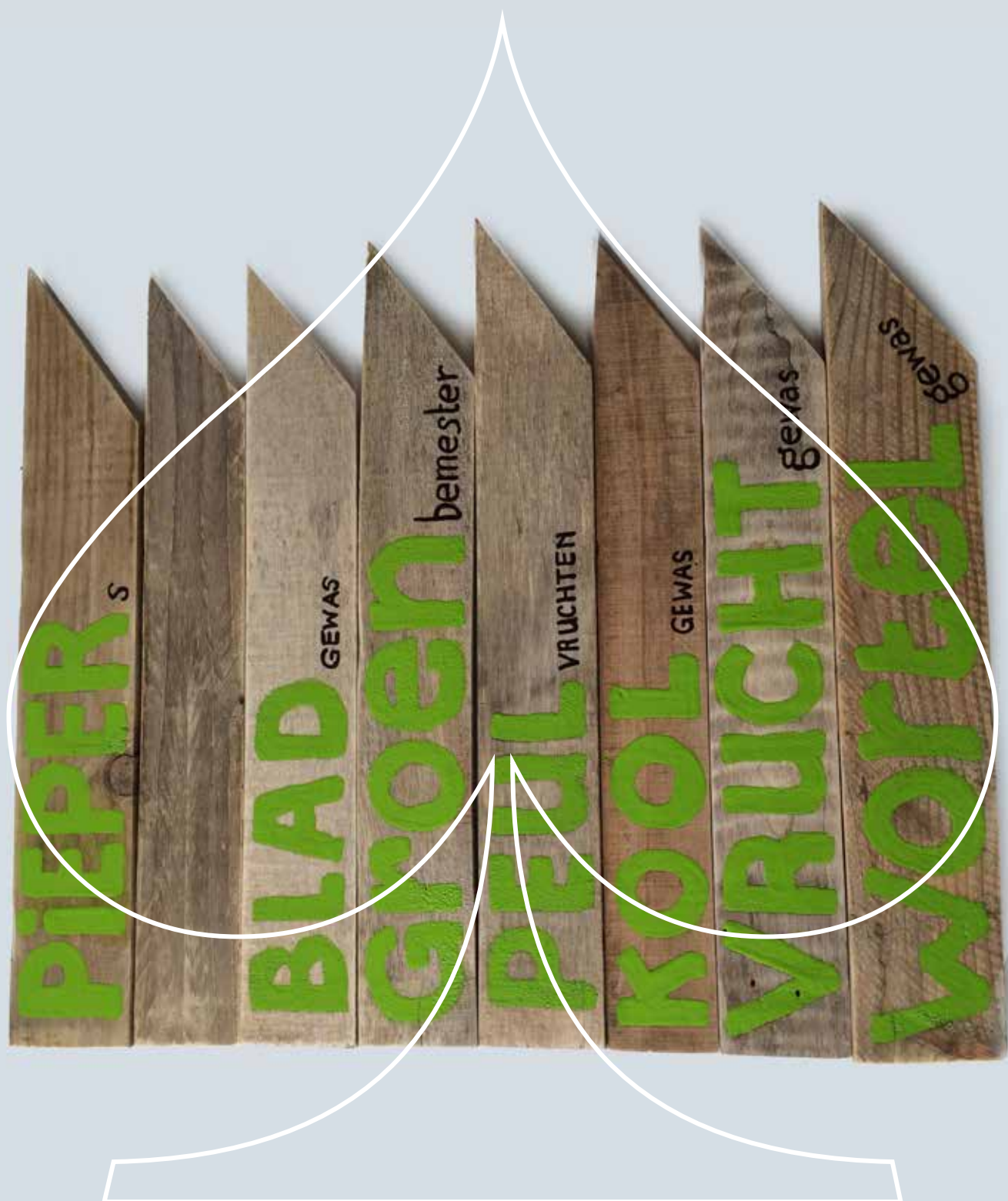

INHOUDSOPGAVE

inleiding	5
doel	6
resultaten	6
activiteiten	8
mijlpalen 2016	9
fotoverslag	10
personeel	18
communicatie	23
samenwerking	24
fondswerving en sponsoring	27
blik op de toekomst 2017-2018	29
colofon	36

 INLEIDING

HUĀYUÁN SHĒNGZHǎNG ZÀI CHÉNGSHÌ!

Een bijzondere titel voor deze inleiding: onze lijfspreuk *In Toentje groeit de stad* in het Chinees. daarover later meer.

In het voorjaar van 2016 zagen we de nieuwe locatie van Toentje opbloeien, een hernieuwde dialoog met de wijk ontstaan, de verbouwwerkzaamheden bij Bie de Buuf gingen onverminderd door en al snel bruisten we met de bekende Toentje-dynamiek weer vol het seizoen in. Helaas werden we wel geremd door een bezwaar tegen de omgevingsvergunning van één ondernemer tegen de geplande nieuwe tunnelkassen en verblijfs- en opslagcontainer, met als gevolg een halvering van de verwachte oogst. Gelukkig brachten de vele bezoekers, rondleidingen, persmomenten, prachtige gesprekken, dagelijkse portie humor en de samenwerking met alle betrokken partners ons veel liefde en waardering! Het vooruitzicht van meer Toentjes in de provincie geeft voldoening en bevestiging dat het concept staat als een huis. Het blikveld en netwerk van Toentje blijven zich verbreden. Dit heeft geresulteerd in een samenwerking met het zusterproject Gemüsewerft in Bremen. Dat ons concept, energie en de vele rondleidingen die we geven anderen inspireren, blijkt uit het spannende avontuur waar we ons hopelijk vanaf medio 2017 in mogen storten. Toentje is in het verslagjaar namelijk gevraagd om als consortiumpartner deel te nemen in een prestigieus Horizon 2020 project genaamd I-FORAGE. Dit is een Europees samenwerkingsproject met zes Europese landen en vier grote Chinese steden om drie jaar lang kennis uit te wisselen over Urban Agriculture. Vandaar: Huāyuán shēngzhǎng zài chéngshì!

foto rechter pagina
detail bar, Bie de Buuf

foto linker pagina
de eerste oogst verse prei

DOEL

Toentje biedt een platform om armoede te verlichten door activering, voedselproductie, ontmoeting, educatie en gezondheidsbevordering.

RESULTATEN

Terugblikkend op 2016 heeft Toentje zich met hulp van haar partners verder ontwikkeld als sociale onderneming:

- voortreffelijke oogst van zo'n 2.500 kilo groenten en fruit (juni-oktober)
- toekenning van bijdragen van Mamamini, Ars Donandi
- vliegwielen en voorbeeldproject van het lokale voedselbeleid
- in beeld als veilige leeromgeving
- samenwerking met Resto van Harte, Culinaire Vakschool en Stichting BinT
- samenwerking aangegaan met Gemüsewerft in Bremen

ACTIVITEITEN

In 2016 heeft Toentje zich ingezet om haar sociale onderneming verder op de kaart te zetten. Nu Toentje zich op een zichtlocatie bevindt, krijgen we nog meer aandacht en draagvlak en ontstaan nieuwe samenwerkingen.

“Samen” was de rode draad door het seizoen van 2016: het gezamenlijk organiseren van de verhuizing van Toentje met alle betrokken partners naar het Pioenpark. Denk daarbij aan de samenwerking met Resto van Harte, Culinaire Vakschool en Stichting BinT voor de exploitatie van restaurant en ontmoetingsplek Bie de Buuf. Ook het gedeelde ondernemerschap met onze 14 collega's van Het Werk komt steeds meer van de grond. In 2016 waren we mede-initiator van de twee extra voedseltuinen in de provincie, de samenwerking met zusterproject Gemüsewerft in Bremen en is Toentje consortiumpartner in het Horizon 2020 project I-FORAGE geworden!

MIJLPALEN TOENTJE 2016

- 22 januari Bewonersoverleg plannen Toentje
- 17 maart Rondleiding BSO Schildersbuurt
- 24 maart Lunch en rondleiding landelijke Natuur en Milieufederatie
- 5 april Inloopavond Toentje en omwonenden
- 14 april Bewonersoverleg plannen Toentje
- 18 april Bewonersbijeenkomst speelvoorziening (Bie de Buuf)
- 2 t/m 13 mei Leegruimen tuin en oplevering oude locatie Toentje
- 10 mei Bewonersbijeenkomst speelvoorziening Pioenpark (Bie de Buuf)
- 19 mei Toentje-pitch tijdens de Groninger uitdaging Airport Eelde
- 20 mei Bie de Buuf en Toentje in artikel DVHN
- 23 mei Uitreiking bijdrage Mamamini fonds €2.650,-
- 24 mei Bewonersoverleg speelvoorziening (Bie de Buuf)
- 26 mei Toentje in de provincie artikel in DVHN
- 27 mei Toentje in het AHA! magazine van HANN
- 4 juni Buurtpicknick met buurtbewoners ihkv Building The Future Of Health congress
- 14 juni Bewonersbijeenkomst speelvoorziening (Bie de Buuf)
- 15 juni Interview voor promofilm Grunneger Power
- 5 juli Bewonersbijeenkomst speelvoorziening (Bie de Buuf)
- 15 juli BuurtBoost Resto Van Harte
- 30 juli Vrijwilligers instuif Toentje
- 17 augustus 3 Workshops duurzaam koken (Voedselbank/Keiweek)
- 18 augustus Toentje filmlocatie voor promofilm Voedselbank
- 8 september Rondleiding Bond van Orde
- 21 september Toentje met een 4-delig portret als Blue spot project in HANN magazine
- 26 september Rondleiding diverse klassen van het Praedinius college ism Nijestee
- 28 september Toentje-pitch ihkv Reframe overleg
- 29 september Toentje-artikel op het HetkanWel blog
- 1 oktober Held van de Smaak regiofinale ihkv Week van de Smaak Bie de Buuf
- 1 oktober Toentje bij Gezondheid&Co Martiniplaza
- 2 oktober Open dag Het Werk en Buurtboost met o.a. Toentje/Bie de Buuf
- 12 oktober Lunch en rondleiding provincie Groningen hervorming zorg en armoedebeleid.
- 14 oktober Groning! verkrijgbaar bij Dille&Kamille
- 14 oktober Appelfeest Eetbare Stad en NMF Groningen
- 14 oktober Rondleiding RUG studenten planologie
- 25 oktober Broodfonds bijeenkomst (Bie de Buuf)
- 26 oktober Extenso kennismaking en rondleiding nieuwe bewoners Stadswerf
- 4 november Interview Radio/TV Bremen item Eetbare Stad Groningen
- 4 november Rondleiding landelijke Van Wijnen Vastgoed ism Fresh Forward
- 5 november Toentje-uitje naar 5 jaar 't Ailand Lauwersoog
- 7 november Interview voor de "Mooi mens"-campagne van Menzis
- 9 november Toentje-pitch tijdens Let's Gro's "Ice with a social flavour" met Ben Cohen
- 10 november Toentje-rondleiding ihkv jaarlijkse Fachtreffen Groningen-Oldenburg-Bremen
- 22 november Rondleiding Kwekkeboom
- 23 november Samenwerking aangegaan met Gemüsewerft uit Bremen
- 10 december Toentje consortiumpartner Horizon 2020 project I-FORAGE

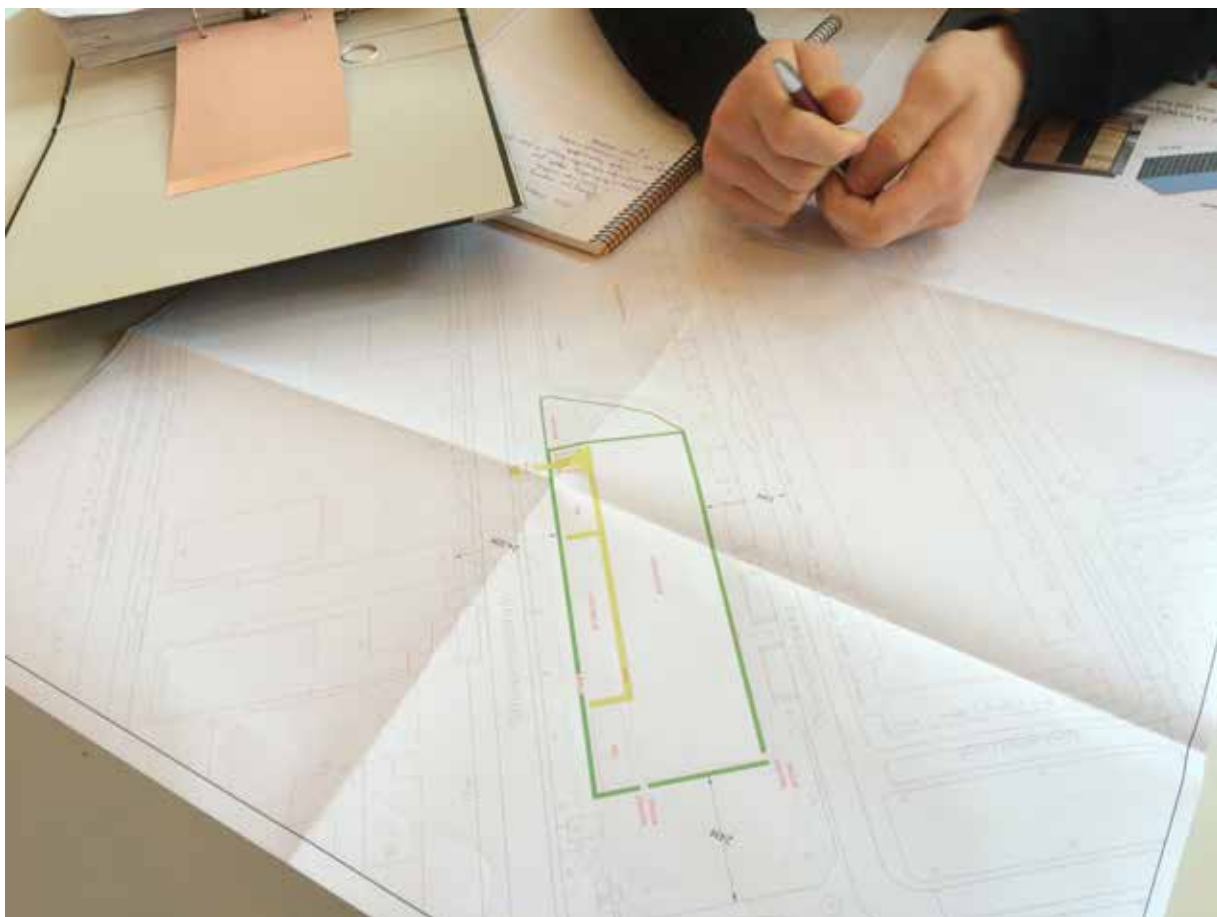
fotoverslag
van de verhuizing van toentje

foto

Pioenpark, april 2016

fotoverslag

van de verhuizing van toentje

foto

Op verkenning met Klaas Mulder en Laurens Stiekema

fotoverslag
van de verhuizing van toentje

foto boven

alles ging op de schop en is verhuisd, april 2016

foto boven
vrijwilliger Paul zet de bloemetjes buiten.

foto onder
alles is verhuisd, kaal en opgeleverd voor de projectontwikkelaar

fotoverslag
van de verhuizing van toentje

foto boven

Toentje's watertank

foto onder

samen aan het werk, samen sterk

foto boven

Vrijwilliger Paul zag dat het goed was.

foto onder

Nieuwe lokatie wordt ingeplant

fotoverslag
van de verhuizing van toentje

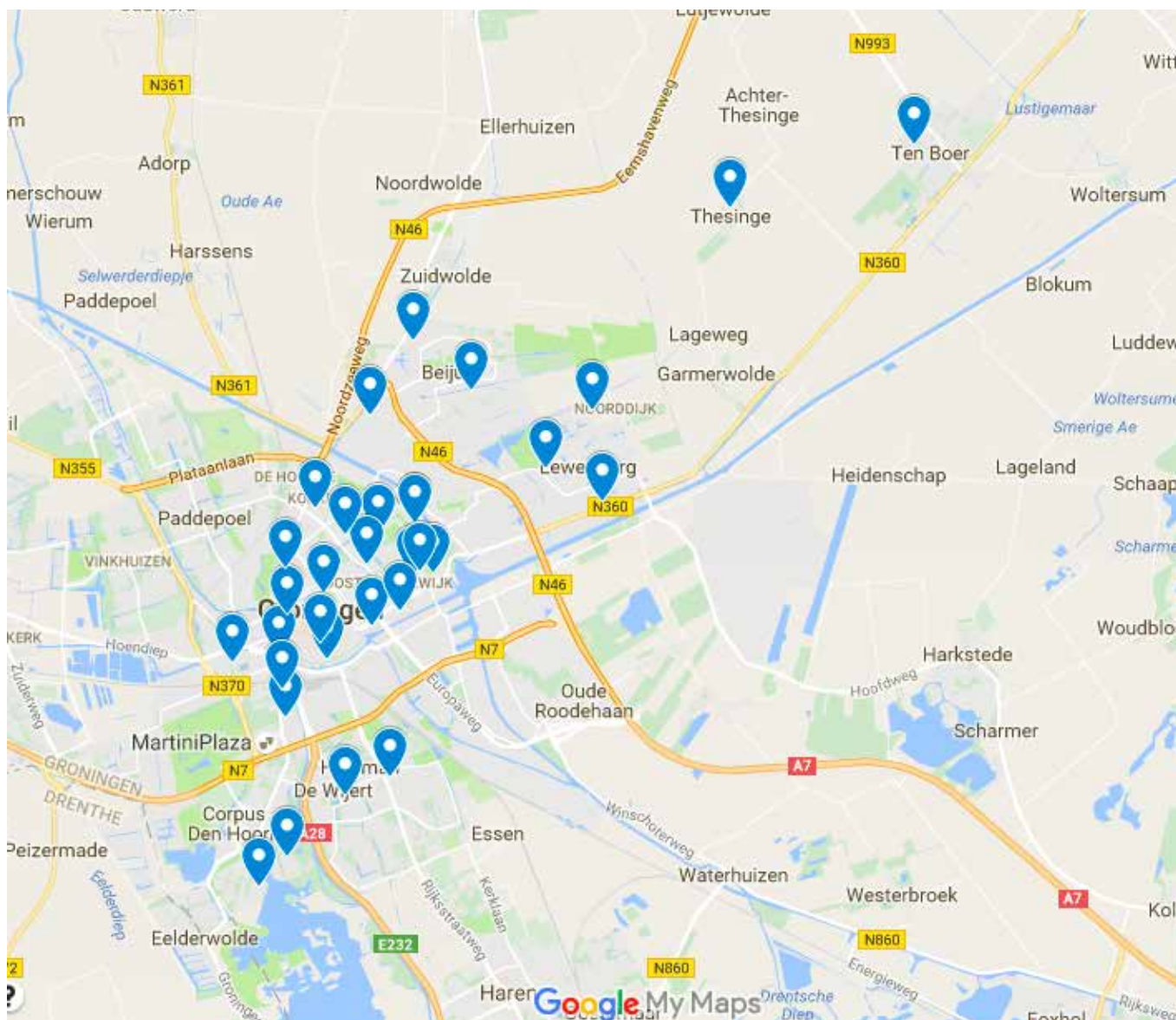

foto boven

Medewerkers kaart 2016

PERSONEEL

Vrijwilligers

Er zit een stijgende lijn in het aantal deelnemers. Dit betreft reguliere vrijwilligers uit de buurt, studenten en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Een groot aantal van hen komt op eigen initiatief. Er is een groeiend aantal vrijwilligers dat wordt aangemeld om vanuit onze werker-
varingsplaatsen en werkbegeleiding trajecten door te stromen naar een passende plek op de arbeidsmarkt, opleiding etc. Bij Toentje worden deze mensen begeleid door onze projectleiders. De positieve waardering blijkt uit het toenemend aantal aanmeldingen en positieve evaluaties.

Samenstelling Team Toentje per 31-12- 2016

Inkomenssituatie:

Werk	6 personen
Wajong	4 personen
WAO/WIA	4 personen
Stufi	1 personen
Bijstand	13 personen, waarvan 2 Participatiebanen
NVT	2 personen (partner is kostwinner)
AOW/Pensioen	2 personen
WW	1 persoon
UWV	1 persoon

Vrouwen: 19, Mannen: 15

Voor het tuinseizoen 2017 staan plm. 10 vrijwilligers op de wachtlijst en voor in ieder geval 4 nieuwe Participatiebanen is de overeenkomst getekend.

Leeftijd: varieert van 25 jaar tot 66 jaar jong.

Werkrooster: 11 personen werken 1 dagdeel per week, de anderen werken 2 tot 10 dagdelen per week en indien nodig meer uren

Opleidingsniveau: varieert van basisschool tot HBO/WO.

Werkervaring: loopt uiteen van vakantiewerk en stage, tot bouw, detailhandel, muzikant, expat tot docent en moestuinier

Motivatie: de een wil naast kantoorbaan met het hoofd in de wind en handen in de aarde, de ander wil na een opname het hoofd leegmaken en weer contacten leggen. De derde doet weer werkritme op om door te stromen naar betaald werk.

Vrijwilligers

Zonder vrijwilligers geen Toentje. In 2016 werkten rond de 34 vrijwilligers met verschillende achtergrond en drijfveren regelmatig voor Toentje. Het mes snijdt aan twee kanten: de vrijwilligers leveren een grote bijdrage aan het dagelijks werk, en Toentje biedt respectvolle werkplekken waar geoefend kan worden met nieuwe vaardigheden, passend bij de persoonlijke behoefte. Voor de werkplekken geldt dat er geen (werk)druk is, waardoor er rust en vertrouwen is om persoonlijke uitdagingen aan te gaan. In 2016 is veel geïnvesteerd in vrijwilligersbeleid en sociale activering, een lijn die we gaan voortzetten in 2017 en 2018. Dit heeft als voordeel dat de organisatie op positieve wijze veel werk verzet door eigen kracht, netwerk en middelen in natura in te zetten. Naast de tenminste 35 vrijwilligers, waarvan 5 à 6 participatiebanen, verwachten we in 2017 met de opening van Bie de Buuf een schaalvergroting van de nieuwe locatie met nog zo'n 15 extra werkervaringsplekken te creëren. Logischerwijs leidt dit tot voordelen in de exploitatie.

Inzet vrijwillige uren per onderdeel per week:

Toentje	300 uur
Bie de Buuf	200 uur

foto

Voor het Dagblad van het Noorden

fotografie Duncan Wijting

foto boven

R-link Gemeente Groningen
bijeenkomst rondleiding
op de nieuwe lokatie

foto onder

Jos Meijers en Margien Doze,
campagne 'Mooi Mens' van Menzis

Consumenten ▾
Over Menzis

[Zorgverzekering](#)
[Vergoedingen](#)
[Zorgadvies](#)
[Klantenservice](#)
[Contact](#)
[Mijn Menzis](#)

Mens, wat ben je mooi > Jos Meijers

Zijn tuin verandert levens

Het duurde even voordat Jos Meijers zelf de draai in zijn leven vond, maar het is hem gelukt. Vooral door zijn [Stichting Toentje](#), waarmee hij anderen helpt om het ook goed te krijgen in het leven. Toch vindt zijn collega Margien het makkelijker om de vraag te beantwoorden 'wat hem een mooi mens maakt' dan hijzelf: "Een hant maken omia"

Wie:

- ✓ Jos Meijers (41), Harkstede (Groningen)

Mooi mens omdat:

- ✓ hij met zijn initiatief Toentje mensen rust

Bij Toentje vinden we een goede communicatie belangrijk, zowel intern binnen de organisatie als extern naar samenwerkingspartners, stadjes, overheid, financiers en iedereen die meer wil weten over hoe Toentje groeit! Onze website is sinds maart 2014 actief, en sociale media (facebook & twitter) worden ingezet om meer mensen te enthousiasmeren voor Toentje, nieuws te volgen en anderen te inspireren. Het bestuur onderhoudt korte lijnen met de projectleiders en bezoekt regelmatig de locatie en is betrokken bij de ontwikkelingen en volgt deze op de voet. Vrijwilligers, bestuur en samenwerkingspartners en andere betrokkenen ontmoeten elkaar jaarlijks bij het oogstfeest, rond de kerstdagen (erg belangrijk voor de doelgroep) en tijdens het voorjaarsfeest. Op Facebook en Twitter heeft Toentje circa 800 volgers en de website telt zo'n 4.000 gebruikers.

foto onder links

Interview Margien voor
TV-Bremen, Buten un Binen

foto onder rechts

Toentje wordt gefilmd voor de promofilm van
Grunneger Power

Stads'toentje' krijgt vervolg in provincie

WINSUM Voedselbanken in de provincie beginnen in navolging van het succesvolle 'Toentje' in Groningen moestuinen om hun klanten vers voedsel te kunnen geven.

Peter Verschuren

De Voedselbank Westerkwartier loopt voorop. „We werken samen met de Tuinopruimers in Grootgast. Dat zijn sociale ondernemers die bij tuincentrum Drint een moestuin mogen opzetten. De eerste planten zijn aangepoot en daar zijn we heel blij mee”, zegt secretaris Hettie Zeilemaker van de voedselbank.

Voorzitter Lub Snijder van Voedselbank Het Hogeland hoopt op samenwerking met met meerdere bestaande hobbytuinders in de regio. Hij keerde dinsdagavond enthousiast terug van een onderlinge kennismakingsbijeenkomst van tuinders uit De Marne en Winsum.

Snijder schoof aan om iets te vertellen over de voedselbank. „Toen ik hoorde wat het gezamenlijke probleem is van al die scholen, stichtingen, verenigingen en particulieren met een kleine of grote moestuin, wist ik het wel. Ze hebben grond genoeg, maar zoeken bijna allemaal hulp en afzetmogelijkheden. Daar kunnen wij wel wat mee.”

Wat Snijder betreft komt het plan in de plaats van de zoektocht naar een eigen moestuinlocatie. De voedselbank was daar al mee bezig in de gemeenten De Marne en Eemshaven. „Onze 450 klanten krijgen al groente uit de moestuinen van een kerkgemeenschap in Loppersum en AOC Terra in Winsum. We willen dat

helpt de gemeente Hoogezand-Sappemeer actief mee. „Dat gebeurt op voorstel van de gemeenteraad”, zegt wethouder Peter Verschuren (SP).

Voorzitter Ulfert Molenhuis van de Voedselbank Groningen nam het initiatief voor moestuinen in de provincie. Zijn voedselbank werkt met groot succes samen met Toentje, een particulier initiatief in de stad. „Het is ongelooflijk zoveel groente en fruit die vrijwilligers uit de tuinen halen: 850 kratten. Toentje is net verhuisd naar een groter terrein waardoor we nog meer krijgen. Het is fantastisch dat we daardoor gezond en vers eten kunnen uitdelen.”

Verschuren ziet zo iets ook voor zich in Hoogezand. „Ik ben zelf bij de

SAMENWERKING

Toentje werkt samen met vele organisaties in de stad Groningen. De samenwerkingsverbanden zijn soms incidenteel soms meer structureel van aard.

Gemeente Groningen
Nijestee
RUG
Carex
Stadse voedselbank
Het Koffiestation
UMCG/ HANN
Youth Food Movement
Buro Bothof
't Hoogveld
De Streekboer
Resto van Harte

Stichting BinT
Loonbedrijf Mulder
Gemüsewerft Bremen
Fresh Forward
Gerard Wosten
Lambert Kamps
Jack Brandsma
Wilbert van der Kamp
(Youth Food Movement)
Lisa Sportel
Henk Slomp
NoordOogst Aquaponics

foto links

de nieuwe lokatie

foto rechts boven

Jos Meijers en Michael Scheer van Gemüsewerft, Bremen

foto rechts onder

Vrijwilligers bereiden eigen kerstmaal bij Bie de Buuf

FONDSWERVING EN SPONSORING

Het bereiken van meer financiële zekerheid blijft een belangrijke voorwaarde voor de continuïteit en de verdere groei van Toentje. Vanaf 2015 hebben wij daarom meer ingezet op fondsenwerving en nieuwe samenwerking met diverse en uiteenlopende partijen. De investeringen in de verbouwing van Bie de Buuf worden gedekt uit bijdragen van het VSB Fonds en Stichting Doen. In verband met de verhuizing van Toentje heeft deze verbouwing vertraging opgelopen maar begin 2017 zal Bie de Buuf feestelijk geopend worden. Ook in 2016 hebben wij een subsidie van de Gemeente Groningen ontvangen die de exploitatie van Stichting Toentje grotendeels dekt en waarmee wij de projectleiding- en coördinatie in de vertrouwde handen van Jos Meijers en Margien Doze hebben kunnen borgen. Een belangrijk doel voor de komende jaren is het veiligstellen van onze financiering via meerdere inkomstenstromen.

foto rechts

Bie de Buuf in de steigers

foto links

Milieu Defensie lunch bij Bie de Buuf

BLIK OP DE TOEKOMST 2017-2018

Financiering, intensivering teelt en uitbreiding sociale activering in 2017
Na drie fantastische jaren begeven we ons nu op nieuw terrein, waar we ons businessmodel gaan aanscherpen en uitdiepen. Toentje heeft zich inmiddels bewezen als platform waar meerdere beleidsterreinen samenkomen. In 2017 willen we in gezamenlijkheid met de gemeente zoeken naar alternatieve financieringsbronnen, naast de subsidie vanuit het armoedebeleid.

Kern van de activiteiten blijft de moestuin waar we de bedrijfsvoering gaan aanpassen naar het SPIN Farming principe. Om een vertaling te maken naar marktwaarde van onze geproduceerde groenten zijn we dit seizoen ook gestart met het wegen van de oogst. Daarnaast zullen we onze profilering en werkwijze m.b.t. sociale activering verdiepen.

De cijfers:

- **2015** vol seizoen met gebruik van tunnelkas 850 kratten verse groenten met een gemiddelde van 5 kg per krat á €3,00 p/kg = €12.750,-
- **2016** periode juni-oktober zonder tunnelkas +/- 2500 kilo dagverse groenten op = €7.500,- Uitgaande van een gemiddelde consumptie van 75 kilo per modaal huishouden voorzien wij 33 gezinnen een volledig seizoen van verse groenten en kruiden
- **2015** 25 vrijwilligers - 1 participatiebaan werkzaam bij Toentje
- **2016** 34 vrijwilligers - 2 participatiebanen
- **2017** meer dan 35 vrijwilligers - 5 à 6 participatiebanen werkzaam bij Toentje

Concreet gaat om de volgende activiteiten

1. vergroting van de productiecapaciteit t.b.v. voedselbank
2. realisatie onderkomen en 2 tunnelkassen
3. realisatie van eigen energievoorziening i.s.m. Grunneger Power
4. educatieprogramma vrijwilligers
5. educatieprogramma gezinnen in armoede
6. educatieprogramma kinderen/scholen

foto's

Verbouwing Bie de Buuf

BIE DE BUUF: WINKEL EN RESTAURANT

De opening van winkel annex restaurant Bie de Buuf in een leegstaand pand aan de Paradijsvogelstraat zal plaatsvinden in februari 2017 met een feestelijke opening in het voorjaar. In overeenstemming met de afspraken die Carex met de gemeente heeft over het gebruik van de locatie, hebben partijen de intentie het gebruik tot minimaal 30 juni 2021 te laten duren.

Bie de Buuf biedt de consument en producent een plek om elkaar te ontmoeten, te versterken en nieuwe technieken te realiseren. De focus ligt hierin op het ambachtelijk bereiden van voedsel en bewust maken van de effecten van gezonde voeding. We realiseren niet alleen nieuwe producten zoals bijvoorbeeld de Groningse stadshoning 'Groning', maar bieden ook mensen behorende tot de doelgroep van Toentje om op laagdrempelige wijze (opnieuw) kennis te maken met gezonde voeding en voedsel, en bereidings- en bewaarmethoden. De exploitatie van Bie de Buuf wordt gerealiseerd door stichting BinT. Zij verzorgen de Resto van Harte-avonden, gezonde school lunches en werken samen met de Culinaire vakschool. Dit zijn drie partners die goed aansluiten bij de doelstellingen van Toentje.

TOENTJE DE PROVINCIE IN!

Afgelopen twee seizoenen heeft Toentje zich dusdanig bewezen dat onze werkwijze zowel provinciaal, als landelijk is opgepikt door diverse gemeenten en particulieren. Provincie Groningen heeft een motie aangenomen om meerdere “Toentjes” te realiseren in de provincie en een financiële bijdrage te leveren in de ontwikkeling hiervan. Op dit moment worden twee tuinen opgestart in Opende en Uithuizen. De financiering hiervan vanuit de provincie loopt via de Stadse Voedselbank. De exploitatie zal door de partij aldaar gedragen worden.

Concreet streeft Toentje met Toentje in de provincie naar:

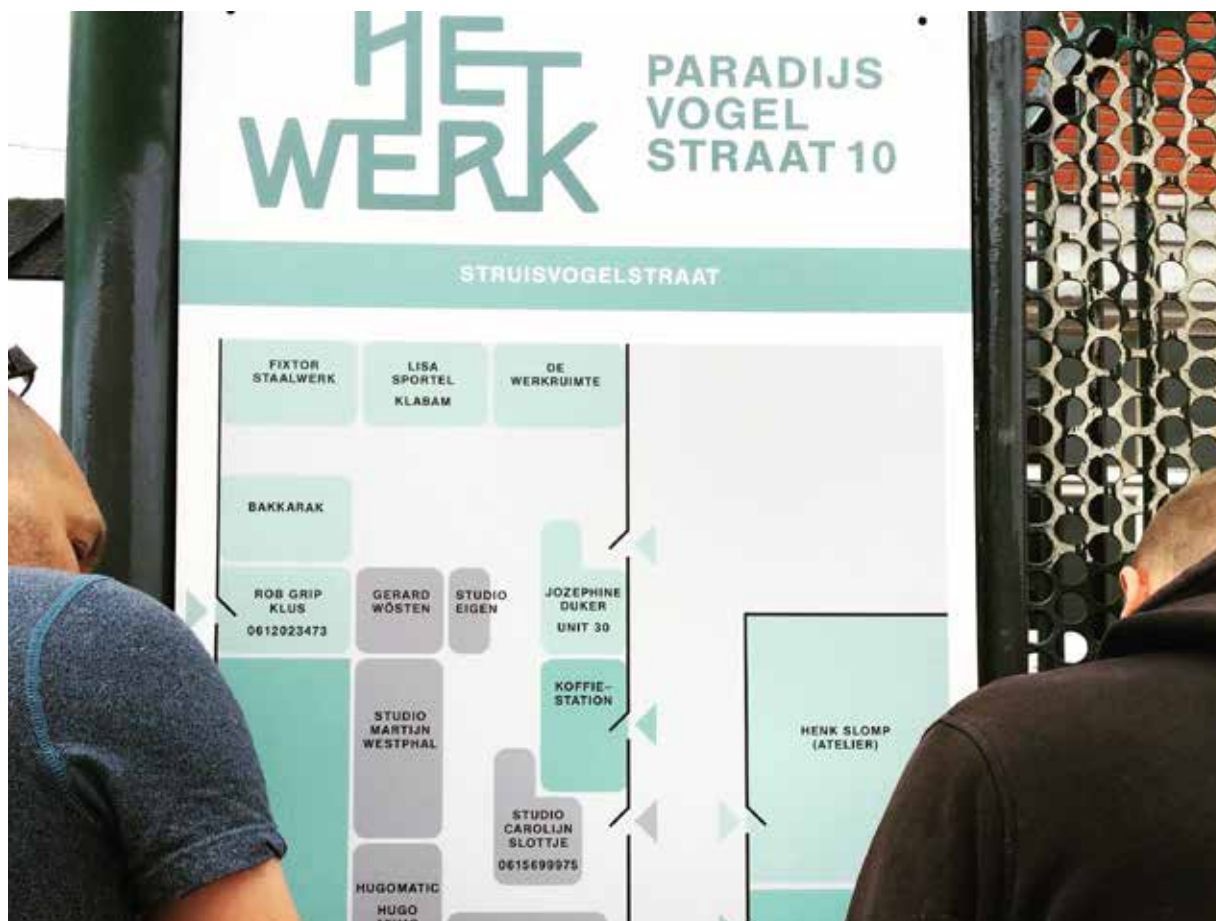
- 2 á 3 extra tuinen in de provincie in 2017
- productiecapaciteit vergroten en aanbod verspreiden
- Toentje-franchisemodel uitrollen in de provincie
- extra activeringsplekken bieden voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt i.s.m. gemeenten

De Stadsimker

Toentje heeft sinds 2015 een samenwerkingsverband met de Stadsimker, deze samenwerking bood meerdere malen per jaar werk aan onze vrijwilligers. Uit deze samenwerking is in 2016 een prachtig lokaal product ontstaan, *Groning!*, *de echte Stadshoning*. Dit product is een eerste aanzet van Toentje om meer eigengemaakte lokale producten zelfstandig op de markt te brengen. We hopen in de toekomst een productlijn uit te kunnen rollen die meer arbeidsplaatsen kan genereren, dit zal ook meegenomen worden in het businessplan.

Colofon

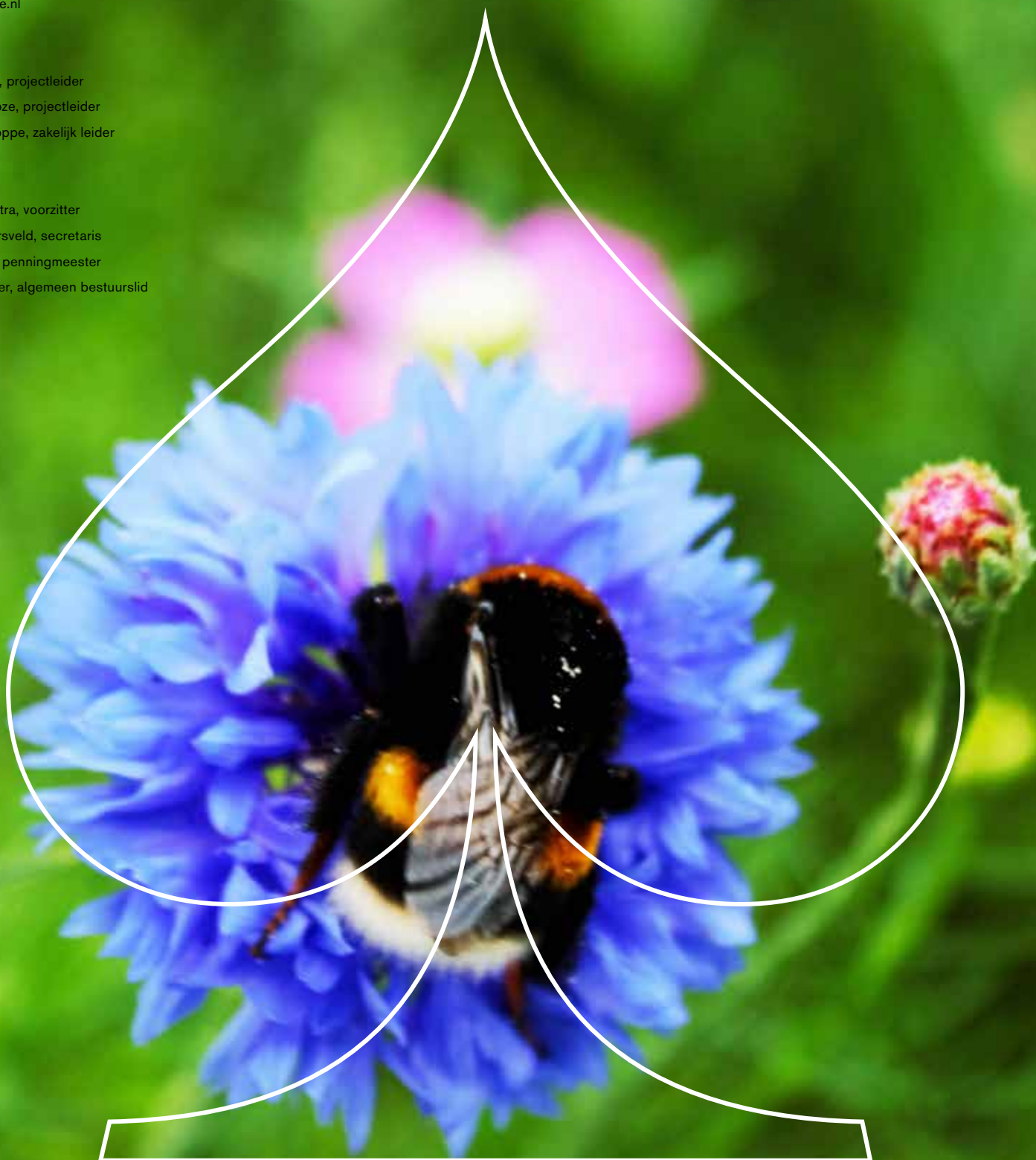
Stichting Toentje
Paradijsvogelstraat 10
9713 BV Groningen
www.toentje.nl

Team:

Jos Meijers, projectleider
Margien Doze, projectleider
Maarten Soppe, zakelijk leider

Bestuur:

Hotze Hofstra, voorzitter
Brenda Harsveld, secretaris
Bert Horst, penningmeester
Erik Moesker, algemeen bestuurslid

BIJLAGE 1 FINANCIEEL OVERZICHT BIJLAGE 2 BESTUUR TOENTJE
TOENTJE.NL

Toentje en Bie de Buuf komen mede tot stand door:

